

ÖTÜKEN

KRAL FARUK'UN ELMASLARI PEŞİNDE

PEYAMİ SAFA
SERVER BEDİ

NOTLANDIRARAK HAZIRLAYAN
SEVAL ŞAHİN

YAYIN NU: 1397

EDEBÎ ESERLER: 730

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-799-1

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 1955, Aydırdabir Yayınları

2. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Yeditepe Ofset

Baskı: ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ

Göztepe mah. Kazım Karabekir cad. No: 32

Mahmutbey-Bağcılar/İSTANBUL

Tel: (0212) 446 38 88 Pbx • Faks: (0212) 446 38 90

Sertifika Numarası: 44011

İstanbul - 2019

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Hazırlayanın Notu:

Kral Faruk'un Elmasları Peşinde, 1 Ekim 1954-3 Ocak 1955 tarihleri arasında *Milliyet* gazetesinde tefrika edilmiş, ilk defa 1955 yılında kitap olarak yayımlanmıştır. Kitabın bu baskısında ilk baskı esas alınarak tefrikası ile aradaki farklar dipnotta verilmiş, tefrikada yer alan ancak kitapta atlanmış, unutulmuş kısımlar [] içinde metinde gösterilmiştir. Eserin imlâsına mümkün olduğunca müdahale edilmemiş, farklı yazılan kelimeler arasında birlik sağlanmış, yabancı kelimelerin orijinal halleri ve karşılıkları, bugün kullanılmayan kelimeler, kavramlar vb. de dipnotta gösterilmiştir.

“Ne polis ne gangster... İkisinin arası bir şey”

Cingöz Recai Yeniden

Nurçin İleri

On dokuzuncu yüzyılda sanayi devriminin etkilerini göstermesiyle birlikte, tüm dünya kentlerinde toplumsal yaşam koşulları hızla dönüşmeye başlamıştı. Özellikle ticaretin kalbi olan liman kentlerinde artan nüfus, kentin altyapısına dair yeni ihtiyaçları doğururken, kapitalist çalışma koşullarının zorluğu üretim, tüketim ve mülkiyet sahipliğine dair algıları dönüştürmekteydi. Daha önce suç olarak algılanmayan birçok şey suç dönüşmekte, daha doğrusu kapitalist üretim ilişkileri yeni tarz suçlar türetmekteydi. Toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin günbegün daha görünür olmaya başladığı bu dönemde, devletler suça, cezaya ve güvenliğe dair geleneksel hukuki ve kurumsal yapılarını yeniden organize etmeye girişmişlerdi.¹ Her şeyden önemlisi, ulaşım ve iletişim teknolojisinde yaşanan gelişmeler insan, meta ve bilgi akışını hızlandırmış, coğrafi olarak uzak olan birçok yeri zaman-mekân olarak yakınlaştırmış, devletler arasındaki etkileşimi sadece ekonomik olarak değil kültürel olarak da artırmıştı.

Osmanlı toplumu ve liman kentleri de bu dönüşümlerden azade değillerdi. On dokuzuncu yüzyılın ve yirminci yüzyılın ilk yarısında süregelen savaşlar, savaşlar sonucu yeniden belirlenen sınırlar, nüfus yapısını ve hacmini büyük ölçüde değiştirmişti. Çoğunlukla büyük kentlerde yoğunlaşan bu nüfus ve nüfus çeşitliliği de dünya ekonomisine eklenmiş yeni ortaya

¹ Mark Neocleous, *The Fabrication of Social Order: A Critical Theory of Police Power* (London: Pluto Press, 2000).

çıkmakta olan Osmanlı ve Türkiye burjuvazisi için bir tehdit oluşturmaya başlamıştı. Hem *Vaka-i Zabtiye*, *Ceride-i Mehakim-i Adliye*, *Polis Mecmuası* gibi devletin kendi kurumlarının dergi ve gazetelerinde, hem de popüler dergi ve gazetelerde suç ve suçlu oldukça görünür hale gelmişti. İnsanlar tarafından büyük bir iştahla okunan bu haberler, kentlerin tekinsiz olduğuna dair imajı pekiştiriyorlardı.² Bir yandan da, tüm bu görünür hale gelen suç dünyasına karşı, güvenlik teşkilatının ıslah edilme çabaları on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından itibaren hız kazanmaya başlamıştı. Suç, suçlu ve cezaya dair istatistiki çalışmalar da Osmanlı Devleti'nin geç dönemlerinde yaygınlaşmaktaydı.³ Kısacası birçok dünya kentinde olduğu gibi, kentler toplumsal, ekonomik ve fiziksel olarak hızla dönüşürken ve yeni üretim ve tüketim biçimleri kentlere hâkim olmaya başlarken, suç ve suça dair anlatılar da oldukça ilgi görüyordu. Böyle bir toplumsal atmosferde, suçun edebiyatta kendine bir yer açması çok zor olmamıştı.

Osmanlı toplumunun polisiye edebiyat ile tanışması 1881 yılından itibaren çevrilen metinler üzerinden olmuştur. İlk telif eser ise 1884 yılında Ahmet Mithat Efendi'nin kaleme aldığı kaçakçılıkla uğraşan zengin bir kadının çevresinde gerçekleşen cinayetleri ele alan *Esrar-ı Cinayat*'tır. II. Meşrutiyet'ten sonra basın dünyasında ortaya çıkan özgürleşme ile birlikte telif eserler çoğalmaya başlamıştır. Bu eserlerden öne çıkanlar, Ebül-behzat'ın *Bir Polisin Hatıratı-İkikapılı'da Cinayet*, Ebüssüreyya Sami'nin *Amanvermez Avni'nin Serüvenleri* (1914), Moralizade Vassaf Kadri ve Kırmılı Süleyman Sudi'nin *Milli Cinayat Koleksiyonu* (1914), Hüseyin Nadir'in *Fakabasmaz Zihni'nin Serüvenleri* (1922), Peyami Safa'nın Server Bedi müstearıyla 1924'te

² Nurçin İleri, "Between Real and Imaginary: Late Ottoman Istanbul as Crime Scene," *Journal of the Ottoman and Turkish Association*, Vol. 4, No. 1, (2017): 95-116.

³ Ahmet Uysal ve Nurgül Bozkurt, "Crime in the Late Ottoman Empire," *Research Journal of Social Sciences* 3, (2008): 49.

yayımlamaya başladığı, sonuncusu 1960'ta yayımlanan altmış kitaplık Cingöz Recai serisi, yine Server Bedi'nin yayımladığı Çekirge Zehra, Tilki Leman ve Kartal İhsan'ın Maceraları ve dahası... Tüm bu öykü, roman ve serilerde savaş ortamının harekete geçirdiği milli duyguların etkili olduğunu görürüz, Batı'nın Sherlock Holmes'ü, Arsen Lüpen'i ve Nat Pinkerton'u, yerel renklerle harmanlanarak, Türk edebiyatında vücut bulurlar. Bu türün karakterleri ve kurguları Osmanlı ve Türkiye toplumdaki geçişlere paralel dönüşümler sergiler, her bir sosyo-ekonomik dönüşüm polisiye anlatının arka planında yer alır.⁴

Hem koleksiyonerciliğiyle hem de bu alana yaptığı oldukça nitelikli araştırma ve katkılarıyla, Osmanlı ve Türkiye polisiye edebiyatının günümüze kazandırılmasında önemli rol oynayan Erol Üyepazarcı, özellikle hızla dönüşen kentlerin bir ürünü olan polisiye romanın tarihini burjuva toplumunun ve suçun tarihiyle ilişkilendiren Ernest Mandel'e⁵ referans ile şu şekilde dile getirir:

*Kentleşme bir anlamda insan tutkularının -para hırsı, aşk, cinayet ve diğerlerinin- dar bir mekânda yoğunlaşması demektir. Kente yeni gelenlerin tutkularını bu dar mekânlarda ifade etmeleri kentin çok önceki sahipleri olan burjuvaziyi yani kent soylu kesimi tedirgin ve rahatsız edecek, kendilerini kısıtlanmış hissetmelerine neden olacaktır. Ernest Mandel'in çok doğru saptamasında belirttiği gibi, daha önce devlet örgütlerinin pek büyümemesini tercih eden, hatta devlet harcamalarını savurganlık sayan kolluk kuvvetlerini zorunlu bir bela olarak gören liberal burjuvazi, bu gelişmelerden sonra düzeni sağlaması için bir devlet örgütü arayacak ve bu amaçla kurulan polis teşkilatına dört elle sarılacaktır.*⁶

⁴ Osmanlı-Türkiye polisiyesinin geçirdiği evrimlerin analizi için bkz. Seval Şahin, *Kültürel Sermaye, Kibar Hırsız ve Şehir, İstanbul: Bağlam Yayınları*, 2011, s. 50.

⁵ Ernest Mandel, *Hoş Cinayet: Polisiye Romanın Toplumsal Bir Tarihi*, (İstanbul: Yazın Yayıncılık, 1996).

⁶ Erol Üyepazarcı, *Korkmayınız Mister Sherlock Holmes: Türkiye'de Polisiye Romanın 125 Yıllık Öyküsü*, (İstanbul: Oğlak Yayınları, 2008), s. 39.

Osmanlı ve Türkiye polisiye anlatılarında da polis/hafiye karakterlerin 'tehlikeli' olarak addedilen yeraltı dünyasına karşı başarıları veya haksız kazanç elde etmiş zenginden alıp yoksula veren hırsız karakterler aracılığıyla adaletin tescili çokça yer bulur. Böylelikle Osmanlı-Türkiye polisiye anlatıları toplumdaki herkes için güvenin tesis edildiği bir kenti resmeder. Suçlu her kim olursa olsun, muamma uzun uğraşlar sonucu çözülür ve adalet yerini bulur. Gelgelelim Peyami Safa, Server Bedi ve Cingöz Recai üçgenine.

Peyami Safa, bir 'suçlu', genellikle hırsız, karakterleri üzerine kurulu polisiye serilerini -Cingöz Recai, Kartal İhsan, Çekirge Zehra ve Tilki Leman- annesinin ismi Server Bedia'dan ilham alarak oluşturduğu Server Bedi müstear ismi ile yayımlamayı tercih eder. Peyami Safa ismiyle yayımlanan eserlerin daha çok edebi ve sanatsal değeri olan ve Türkiye toplumunda birtakım kültürel çelişiklere odaklanan, 'yüksek' edebiyatın bir ürünü olduğu, Server Bedi müstear ismiyle yayımlanan eserlerin ise sanatsal ve edebi endişelerinden ziyade geçim derdi neticesinde hızla üretilmiş eserler olduğu Peyami Safa tarafından da dile getirilmektedir.⁷ Hatta bir söyleşisinde Safa, Server Bedi ile arasındaki fark sorulduğunda, "Server Bedi benim müsveddemdir. Üstünde az düşündüğüm, az çalıştığım, mesuliyetten nefsim beraat kazandırmak için kullandığım bir maişet imzası," cevabını verir.⁸ Her ne kadar Peyami Safa için bir şahıs olarak Server Bedi ve bu isimle kaleme aldığı anlatılar ikinci planda kalsa da bu polisiye anlatılar toplum nezdinde epeyce ilgi görür.

⁷ Peyami Safa/Server Bedi ile ilgili kapsamlı bir çalışma için bkz. Beşir Ayvazoğlu, *Peyami Hayatı, Felsefesi, Sanatı Dramı*, İstanbul: Ötügen Neşriyat, 1998.

⁸ Mehmet Tekin, *Peyami Safa ile Söyleşiler*, Çizgi Kitabevi, Konya 2003, s. 25-26. Ayrıca bu çalışmaya ulaşmama vesile olan çalışma için bkz., Çilem Tercüman, "Peyami Safa'nın romancılığında *Cumbadan Rumba-ya'nın Yeri*, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 43 (2011): 115-130.

Üyepazarcı, Server Bedi'nin eserlerini iki başlık altında incelememizin mümkün olduğunu belirtir. İlki, Türkçeye on paralık öyküler (dimenovels)⁹ olarak çevrilen, 16-32 sayfa arasında değişen polisiye hikâyelerdir. İkincisiye, Latin harflerinin kabulünden sonra ortaya çıkan polisiye romanlardır.¹⁰ Server Bedi'nin oluşturduğu polisiye seriler arasında Cingöz Recai serileri oldukça ilgi görür. Cingöz Recai bir Arsène Lupin uyarlamasıdır, buna rağmen Server Bedi'nin renkli anlatımıyla bu 'Batılı' tip yerel bir kimlik kazanır, okuyucular tarafından oldukça beğenilir. 1924-1960 yılları arası yayımlanan ve Cingöz Recai'nin baş kahraman olduğu Server Bedi eserleri, tefrika edildiği gazetelerin satışlarında da önemli rol oynar.

Bu ilgi yoğunluğunun ardında yatan nedenlerden biri, daha önce de bahsedildiği üzere, hızla büyümekte olan kent hayatında suç ve suçlunun oldukça görünür olması ve bu görünür-lüğün polisiye anlatılarda kendine -okuyucuyu da cezbedecek ve düşünme biçimiyle içine katacak- yeni bir temsil alanı bulmasından ileri gelir. Cingöz Recai anlatılarının, bir ulus-devlete dönüşmekte olan Osmanlı-Türkiye toplumunun ekonomik ve siyasi kaygılarıyla diyalog halinde olması bu ilgiyi besleyen etkenlerden birisidir. Başarılı bir hırsız olan Cingöz Recai, toplumun büyük kesiminin hoşlanmadığı kişileri soyar: rüşvetçi paşalar, para için adam öldürenler, ticarete egemen olan azınlıklar, savaş zenginleri... Bu anlamda Cingöz Recai temel olarak

⁹ "Dimenovels" on dokuzuncu yüzyıl ortalarında Amerika ve İngiltere'de basılan polisiye hikâyelerdir, gençleri ve işçi sınıfını hedefleyen bu edebi türolükça büyük bir okuyucu kitlesine ulamıştır. Ancak edebi ve sanatsal değeri olmadığı gerekçesiyle de birçok yazar tarafından eleştirilmiştir, bkz. <http://wwwsul.stanford.edu/depts/dp/pennies/home.html>.

¹⁰ Erol Üyepazarcı, "Türk Polisiye Edebiyatında Önemli Bir İsim: Server Bedi ve Kahramanı Cingöz Recai", *Cingöz Recai'nin Harikulade Sergüzeştleri*, Ötüken Neşriyat, s. 16. Üyepazarcı, Latin harflerinin kabulünden sonra, polisiye romanlar dışında, *Dedektif Magazin* ve *Akbaba* dergilerde Server Bedi'nin polisiye öykülerinin yer aldığını belirtir.

kötülerin malını alıp fakirlere dağıtan bir “*iyi haydut*” tipleme-sidir. Seval Şahin, yine Ernest Mandel’e referansla, Cingöz Recai tipinin de eski halk hikâyelerinin başkahramanları eşkiya tipi-nin, yani halk içinde adaleti sağlayan ve zulme karşı direnen iyi haydut karakterinin, kentte vücut bulmuş bir örneği olduğunu iddia eder.¹¹ Birçok hikâyede adalet sağlayıcı olarak karşımıza çıkan Cingöz Recai de bunu açıkça zikretmektedir, “Parasını alacağım adam bir hain olmalıdır. Namuslu adamların parasına elimi sürmem”.¹² Yine Cingöz Recai’nin adamları da bunu yer yer dile getirecektir: “Allah ustaya zeval vermesin; fakir fukara onun sayesinde ekmek yiyor. Cingöz Recai’nin adı hırsıza çıkmıştır ama o, helâl mala dokunmaz. Nerede haram mal varsa onu bulur; hep hayra sarf eder. İyiliği çok sever.”¹³

Cingöz Recai’ye göre kimdir bu ‘hainler’ veya ‘haramza-deler’? II. Abdülhamid döneminin rüşvetçi paşaları, I. Dünya Savaşı sonunda haksız kazanç elde ederek kırsal kesimden kente taşınan zenginler, ulus-devlet inşasıyla beraber ulusal sermayeye ‘tehdit’ oluşturduğu düşünülen zengin azınlıklar, yine II. Dünya Savaşı sırasında haksız kazanç elde ettiği düşünülen gayrimüslimler... Kısacası Türkiye’nin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik koşullar, Server Bedi’nin bakış açısıyla, Cingöz Recai polisiye anlatılarında hep arka plan olarak karşımıza çıkar. Dolayısıyla Mandel’in Avrupa polisiye edebiyatında dile getirdiği gibi polisiye anlatılar, çözülmesi zevkli bir muammadan çok daha fazlasıdır.¹⁴ Şahin de çalışmasında, haksız edinilmiş mülkiyete saldırganın Osmanlı-Türkiye polisiyesinde bir suç

¹¹ Seval Şahin, *Kültürel Sermaye, Kibar Hırsız ve Şehir*, s. 32.

¹² Server Bedi, “Kadın Cinayeti”, *Cingöz Recai Kibar Serseri, Ötügen Neşriyat*, 2018, s. 106.

¹³ Server Bedi, *Cingöz Recai’nin Harikulâde Maceraları - Zeyrek Cinayeti*, İstanbul 1939. 2. bas, s. 21.

¹⁴ Mandel, *Hoş Cinayet*. Mandel’in bu çalışmasının ayrıntılı bir analizi için bkz. Mehmet Gürsan Şenalp, Esra Şengör Şenalp, “Ernest Mandel’in *Hoş Cinayet*’inde Polisiye Roman Eleştirisi,” *Edebiyattaki İktisat*

sayılmadığını iddia eder. Cingöz Recai örneğinde olduğu gibi hırsız asıl suçluyu cezalandırarak adaleti sağlamaktadır.¹⁵ Özellikle Cingöz Recai polisiyelerinde öne çıkan nokta, asıl suçlu, toplumsal, fiziksel ve ekonomik yapısı hızla değişen kentlerde, kent burjuvazisinin bir 'tehdit unsuru' olarak gördüğü ve 'tehlikeli sınıf' olarak addettiği alt-sınıflar değil, kent burjuvazisinin ta kendisidir.

Peki kimdir bu Cingöz Recai, biraz yakından tanıyalım! Cingöz Recai'ye dair ilk bilgiler, polisiye öykü serisinin ilk kitabı olan ve 1924 yılında yayımlanan *Cingöz'ün Kız Kaçırması*'nda karşımıza çıkar. Cingöz, fidye almak için kaçırdığı Perihan'a kendini tanıtır:

"Ben şu arkanızdaki Robert Kolej Amerikan Mektebi'nde okudum. Orada Türk talebesi bana Cingöz Recai derlerdi. Harikulade kurnazdım. Kendimi methetmek için söylemiyorum, çünkü kurnazlığım ben bile şaşıyordum. Mesela, daha mektepte iken, arkadaşlarımla gözlerine bakar, ne düşündüklerini tahmin eder, ekseriya muvaffak olurum. Öyle ki, çocuklardan biri kabahat yapıp gizlemeye çalıştığı zaman muallimler beni çağırır, 'Şunun gözlerine bak, doğru mu söylüyor, yalan mı, anla!' derlerdi. Ben çocuğun ceketinin yakalarından tutar, onu kendime çeker, gözlerinin içine bakar, doğru mu, yalan mı söylediğini şıp diye anlardım. Mektebin içinde gözümünden kaçan hiçbir şey yok gibiydi. Arkamda, biri benimle alay etse, derhal çakardım."¹⁶

Daha çocuk yaşta cingözlüğü fark edilen Recai, Robert Kolej'de öğrenim gördükten sonra Amerika'ya gider. Orada alçak ve yüksek tabakadan birçok kişiyle dost olur ve cingözlüğünden istifade etmeye karar verir. Amerikalı apaşlarla iş birliği

içinde der. Çınla Akdere ve Derya Güler Aydın (İstanbul: İletişim, 2018) ikinci baskı, s. 191-232.

¹⁵ Şahin, *Kültürel Sermaye, Kibar Hırsız ve Şehir*, s. 64.

¹⁶ Server Bedi, "Cingöz'ün Kız Kaçırması" *Cingöz Recai'nin Harikulade Sergüzeşleri*, Ötügen Neşriyat, 2018, s. 38.

yapar ve çarçabuk zengin olur. İstanbul'a döner, zenginliğinin tadını çıkarmak ister, ama bir müddet sonra sıkılmaya başlar. Cingözlüğünü kullanmanın faydalı bir yolunu arar ve ahaliyi soyup zengin olmuş birtakım adamları tespit ederek onların paralarını alır, fakir, fukara, sakat ve âcizlere dağıtmaya karar verir. Hatta bir darüleytam açar ve 43 yetim besler.¹⁷

Cingöz Recai'nin en önemli özelliklerinden biri suç dünyasına dair dünyadaki teknolojik ve bilimsel gelişmeleri çok yakından takip ediyor olmasıdır. Kriminoloji, fizyonomi, biyoloji, psikoloji gibi konularda birçok bilgiye sahiptir. Gerek hırsızlık peşinde gerek çözümlenmesi gereken bir muamma peşinde bu bilgi havuzundan çözüm devşirir. Şiddet kullanmayı sevmez, öldürmeyi hiç sevmez. Çok zorunlu olduğu durumlarda canını kurtarmak için veya baş düşmanı olan ancak oldukça takdir ettiği Sertaharri Mehmet Rıza'nın canı tehlikede olduğu zaman müdahale edebilir. Hırsızlıklarında veya cinayet çözümlenmelerinde akıl yürütme, kılık değiştirme, maskeler, son teknolojinin eseri elektrikli aletler, ışıklandırılmış yeraltı mahzenleri kullanır. Manyetizma ve hipnoz ise hem hırsızlıklarını kolaylaştırmak için hem de cinayet vakalarını çözüme ulaştırmak için kullandığı en yaygın tekniklerdir. Bu tekniklerle kurbanlarını uyutabilir veya onların bilinçaltını açığa çıkarabilir. Sertaharri Mehmet Rıza ve ekibi tarafından tam yakalanacakken, bir kaçış yolu bulur çünkü her daim, kentin dehlizlerine açılan saklı bir kapısı vardır.

Kibar hırsız Cingöz Recai ve Sertaharri Mehmet Rıza arasındaki ilişki karmaşıktır. Cingöz, Mehmet Rıza'nın dürüstlüğüne, ahlakına hayranken, Mehmet Rıza Cingöz'ün zekâsı karşısında her zaman büyülenir. Birbirlerinin baş düşmanı olan bu karakterler, aynı zamanda birbirlerini var ederler. Mehmet Rıza'nın bir türlü Cingöz'ü yakalayamamasının sebebi beceriksizliğinden değil, içinde bulunduğu polis teşkilatının Cingöz Recai'yi yaka-

¹⁷ *A.g.e.*, s. 38-39.

layacak kurumsal ve teknolojik donanımına sahip olmamasından ileri gelir. Dolayısıyla, bazı Cingöz Recai romanlarında, Cingöz çeteleri pusuya düşürerek Mehmet Rıza'ya elleriyle teslim eder ve ortalıktan kaybolur. Bu devlet nezdinde kendi meşruiyetini tescil etmenin en iyi yoludur, ama bunu zorunlu olduğu için değil gerçekten zevk aldığı için yapar.

Eğitilmiş, hamiyet ve adalet sahibi Cingöz Recai aynı zamanda hem fiziksel hem de kültürel olarak çekici bir kişidir. Atletik bir vücut yapısı vardır, her daim hareket halindedir. Kadınlara düşkündür ve onlarla flört etmeyi sever, yeri gelir keman veya piyano çalar, yeri gelir viski eşliğinde hoş sohbetiyle kadınları kendilerine hayran bırakır. Kadınlar, aynı zamanda Cingöz Recai'nin farklı becerilere sahip kişilerden oluşturduğu ekibinin önemli bir parçasıdır, ancak *Kral Faruk'un Elmasları Peşinde* romanına kadar, kadınlar daha çok arka planda kalırlar. Gelelim elinizdeki romana...

1 Ekim 1954-3 Ocak 1955 yılları arasında 95 sayı olarak *Milliyet*'te tefrika edilen *Kral Faruk'un Elmasları Peşinde*, Server Bedi'nin geç dönem polisiyelerinden biridir. Bu romanda Cingöz Recai artık 54 yaşındadır. Cingöz'ü yakalamakla yükümlü olan Sertaharri Mehmet Rıza bile emekliye ayrılmış ve yerine oğlu Haldun geçmiştir. Mehmet Rıza oğluna yardımcı olmaya devam etmektedir. Bu roman, suçla açılan ilk Cingöz Recai serilerinden farklıdır. Hikâye, işlenmiş bir suçun üzerine kuruludur. Peş peşe iki cinayet işlenmiştir: Ülke'nin babası ve zengin, değerli mücevherlere sahip bir prenses. Ülke, bu cinayetlerin ardındaki sır perdesini çözmeye çalışırken yolları çoktan Cingöz Recai ile kesişmiştir.

Cingöz Recai bir yandan bir yerlerde saklı bulunan elmasların peşindedir ama emeline ulaşmak için alt etmesi gereken ve cinayetleri işleyen bir çete vardır. Bu çetenin yakalanması konusunda, Mehmet Rıza ve oğlu Haldun'a dolaylı olarak yardımcı olmaya çalışır. Önceleri kendisini "Ben ne polisim ne de

gangsterim... İkisinin arası bir şey”¹⁸ olarak tanımlayan Cingöz Recai romanın sonlarına doğru “İşte benim orijinalliğim burada. Yeryüzünde, hırsızlıkla polisliği birleştiren bir meslek var mı?.. İşte ben onu icat ettim”¹⁹ der. Adaleti sağlayabildiği sürece Cingöz, hiçbir şeydir veya her şey.

Kral Faruk'un Elmasları Peşinde'de, Cingöz Recai'nin, dolaşısıyla da okuyucunun, muammayı tam çözdüğünü düşündüğü anda çözülmesi gereken başka bir muamma çıkar karşımıza. Çete üyeleri çoktan başka bir tertibin peşine düşmüşlerdir ve Cingöz Recai'yi çoğu zaman kandırırlar. Cingöz Recai'nin, kendisi ile özdeşleşmiş -kılık değiştirme, hipnoz, son moda teknolojik aletlerden oluşan mahzenler- birçok tekniği ve teknolojiyi kullandığı bu romanın sonunda asıl meselenin elmaslar olmadığı, başka bir sürprizin okuyucuyu beklediği görülür. Bir adalet sağlayıcı olarak, Cingöz için her daim ülkesi oldukça önemlidir; soyduğu kişilerden birçoğunun gayrimüslimler olduğunu veya savaştığı çete mensuplarının -bu romanda olduğu gibi- yabancıardan müteşekkil olduğunu düşünürsek, Server Bedi'nin Cingöz Recai tiplemesi aynı zamanda milliyetçi bir karakterdir. Batılı polislerden veya hırsızlardan devşirdiği birkaç özelliği vardır ama onlardan üstündür ve her daim ulusun çıkarlarını göz önünde tutar. Bu romanda da okuyucu Cingöz Recai için vatan aşkının her şeyden önce geldiğine şahit olur. Çünkü Cingöz Recai, adalet sağlayıcı, toplumu koruyucu ve kollayıcıdır ve “ulusu bir arada tutma konusunda okurun muhayyilesini sürekli diri tutma rolünü”²⁰ üstlenir.

Romanda dikkat çekici noktalardan biri de diğer Cingöz Recai eserlerine kıyasla, güzel kadınların kitaptaki hâkimiyeti ve anlatının gidişatının bu kadınların eylemleriyle belirleniyor olmasıdır. Yazar, “Cingöz onun arkasından dalgın gözlerle baktı

¹⁸ Server Bedi, *Kral Faruk'un Elmasları Peşinde*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, s. 103.

¹⁹ A.g.e., s. 256.

²⁰ Şahin, *Kültürel Sermaye, Kibar Hırsız ve Şehir*, s. 67.